

עין משפט מסכת חולין

דף ב.

עין משפט א. יו"ד סימן א סעיף א

א. הכל שוחטין אפי' נשים^א, ועבדים^ב וכל אחד אפי' אין מכירים אותו שהוא מוחזק שלא יתעלף, וגם לא יודעים שהוא מומחה ויודע הלכות שחיטה, שרוב הרגילין לשחוט הם בחזקת מומחין ומוחזקין^ג. וכל זה באינו לפנינו שסומכין על החזקה אבל אם הוא לפנינו צריך לבודקו^ד אם הוא מומחה ויודע הלכות שחיטה.

הגה: י"א דאין להניח נשים לשחוט^ה וכן המנהג.

הגה: י"א דאין לסמוך על החזקה אלא בדיעבד^ו, והשוחט בעצמו לא ישחוט אע"פ שיודע הלכות שחיטה ומומחה עד שישחט ג' פעמים^ז בפני חכם

א. ממשנה ריש חולין ובתוס' שם ממשנה זבחים ל"א, והרא"ש והמרדכי שם, ואם אינו מוחזק בכשרות עיין בסי' ב'.

ב. ב"י מהמשנה הנ"ל והטור כתב עבדים משוחררים והביאו הש"ך. והפר"ח חולק. וא"ת ואיך התיר לנו השי"ת לצער בעלי חיים לשוחטם ולאוכלם והלא כתיב ורחמיו על כל מעשיו, ע"ז תירץ הרמב"ן דבהמה זו או עוף זה שנשחט לטובתה נשחטה שעלתה מדרגה מגוף בהמה לגוף אדם. ובפלא יועץ הביא שלא לומר לך שחוט בהמה זו או עוף זה בפניה, באות ר' ד"ה רחמנות.

ג. מחולין ג' ע"ב, מ"מ אם שחט בחנם וניבל עליו להביא ראיה שמומחה הוא ואם לאו משלם, וכמו שנפסק בחו"מ סי' ש"ו סעיף ז'.

ד. מברייתא חולין י"ב דמצא תרנגולת שחוטה.

ה. ב"י בשם האגור, ובה"י כתב דה"ה עבדים אך הפר"ח בקונטרס אחרון חלק עליו. והטעם בנשים משום דדעתן קלה ושמא יתעלפו. ב"י, ורובן יש להן מורך לב ומתעלפות מראית הדם. ועיין בכף החיים אות ח"י מהרב אלדד הדני דזקן בן שמונים שנה ואבל לא ישחטו, וכתב דאבל אולי משום צער שיש לו לא יכוון לשחוט יפה או מטעם דאסור במלאכה, וזקן הכל לפי כוחותיו וראוי לתקן מכן שבעים שנה לא ישחוט ואם תש כוחו לא ישחוט אפי' מכן חמשים שנה, ע"ש.

ו. מרדכי והגהות אשרי והאגור בשם או"ז והשאלות בפי' בהעלותך.

ז. כתב הש"ך המנהג להתחיל לשחוט ג' תרנגולים ובתוך הג' יהיה תרנגול זכר ואסור ליקח שכר על זה, ויתן התרנגולים לעניים לצדקה. ש"ך ס"ק ו'.

- ומומחה ^ה בהלכות שחיטה שיודע שהוא רגיל וזריז שלא יתעלף.
 וכן נוהגין שאין אדם שוחט אלא א"כ נטל סמיכה וקבלה לפני חכם.
 וא"כ כל המצויין אצל שחיטה כבר נטלו קבלה לפני חכם. ובקצת
 מקומות מחמירים שנוטל גם כתב מן החכם לראייה שנתן לו קבלה.
 הגה: כל שוחט אע"פ שנטל קבלה מחכם יראה לחזור לפרקים ^ט הלכות
 שחיטה שיהיו שגורים בפיו ובלבו שלא ישכחם. וה"ה בהלכות בדיקה.
 הגה: יש לב"ד לחקור ולדרוש אחר הבודקים והשוחטים ולראות שיהיו
 בקיאים ומומחים וכשרים, כי גדול המכשלה בשחיטות ובדיקות
 המסורים לכל.
 הגה: בדקו איזה שוחט או בודק ונמצא שאינו יודע אם נטל פעם אחת קבלה
 אין מטריפין למפרע מה ששחט או בדק ^כ דאמרינן השתא הוא

- ה. בעינן שניהם מומחה וגם חכם, כ"כ הט"ז ולא מספיק ליטול הקבלה מיד המומחה
 לבד רק מהחכם שיודע לנסותו היטיב.
 ואין להם לתת קבלה לאדם שהוא קל דעת אלא ליראי שמים. ועיין בכף החיים אות ל"ג
 הנהגות החכם שצריך לעשות עם הבא ליטול סמיכה על השחיטה. א' יחקור עליו על יראת
 שמים שלו ואם דרכיו מתוקנים. ב' שיודע ספר ולב מבין להזהר, ואח"כ יבדוק אותו אם
 יודע הלכות שחיטה, ודיני בדיקת הסכין ושאר ההלכות השכיחים וקצת מהלכות גם שאינם
 שכיחים, אח"כ יבחן אותו בבדיקת הסכין אם יש לו הרגשה טובה ודעה מיושבת כי לדבר
 זה צריך ישוב הדעת. ובארץ ישראל צריך השוחט גם לדעת הלכות מתנות כהונה דעליו
 מוטל להפרישם וליתנם לכהן, כמו שמבואר בסי' ס"א סעיף כ"ח.
 הגם שהחכם הנותן לו קבלה לא יקח שכר על זה דהוי כנוטל שכר על עדותו מ"מ המלמדו
 השחזת הסכין ואימון הידים וטורח עמו ימים ושעות מותר ליטול שכר על כך. כף החיים
 אות ט"ל. ויכול האב להסמיך את בנו לשחוט דעד אחד נאמן באיסורין. כף החיים אות
 מ"ג. וראוי ליקח מסיכה גם מאחר.
 ט. והוא ל' יום ובבאר הגולה הביא ממהרי"ל שקבלה מהרב יונה ז"ל אחיו של המהר"ש
 שיש לכל שוחט ושוחט כשמתחיל לשחוט לחזור הלכות שחיטה ובדיקות בכל יום
 פעם אחת וכך יעשה ל' יום ואח"כ בכל חודש פעם אחת וכן יעשה במשך שנה שלמה
 ואח"כ פעם אחת לכל תקופה וכך יעשה כל ימי חייו ואם לא עשה כן שחיטתו פסולה
 עכ"ל.
 י. ממהרי"ו סי' נ'.
 כ. דכשלא נטל קבלה מעולם לא היתה לו חזקת ידיעה מעולם וע"כ מטריפין מה ששחט
 למפרע אבל בנטל קבלה מעמידין אותו על חזקתו עד השתא, והוא מתשובת הרשב"א
 סי' רי"ח. ש"ך ס"ק ז'.

דאיתרע ל. אבל אם לא נטל קבלה מעולם, כל מה ששחט טריפה וכל הכלים שבישלו בהם צריכים הכשר מ.

עין משפט ב. יו"ד סימן א סעיף ה

ה. ו. חרש שאינו שומע ואינו מדבר נ, ושוטה דהיינו שיוצא יחידי בלילה ס או מקרע כסותו או לך בבית הקברות, או מאבד מה שנותנים לו אפי' באחת מאלו אם עושה אותם דרך שטות. וקטן שאינו יודע לאמן ידיו לשחוט אין מוסרין להם ע לשחוט לכתחילה אפי' אחרים עומדים על גבהם.

ואם שחטו שחיתתן כשרה אם אחר עומד על גביהם.

ה. ז. אם הקטן יודע לאמן ידיו אם אחרים עומדים על גביו שוחט לכתחילה פ.

ל. מהאגודה, והט"ז חולק וכתב דאף מי שנטל קבלה יש לאסור למפרע ומסיק להחמיר ולאסור הבשר שישנו עדיין משחיתתו שלא לאכול והכלים הידועים שנתבשלו בהם משחיתתו יש לאסור. ובנקודות הכסף חלק על הט"ז. ואם בפשיעה הוציא טריפה מתחת ידו לא אסרינן למפרע. טבח שמכר בשר שלא הודח ולא נמלח יותר מג' ימים אחר השחיטה ולא אמר לקונים שיאכלו אותו רק בצלי מצד הדין אין להעבירו אם לא שזה למגדר מילתא. כ"כ בעבודת הגרשוני סי' ט"ו.

מ. ולא דמי לבהמה שנמצאה טרפה שהגבינות שנעשו ממנה כשרים כמבואר בסי' פ"א שאומרים השתא נטרפה, ששם משעה שנולדה כשרה היתה וכעת היא נטרפה אבל כאן שוחט זה משעה שנולד לא ידע כלום. כ"כ הש"ך. מי שהמיר דתו אין חשוד למפרע, אבל אם בדקוהו ומצאו אותו שלא גמיר ודאי יש לאסור כל שחיתתו למפרע.

נ. ממשנה ריש חולין ומשנה בפ' קמא דתרומות וכתב הש"ך אפי' פיקח ונתחרש במשמע. ס. מברייתא חגיגה ג' ע"ב ואפי' באחת מאלו כר"י שם ובלבד שיעשה אותם דרך שטות שם בגמ', אבל אם לא עושה אותם דרך שטות אפי' עושה כולם לא מחזיקין אותו לשוטה כ"כ הש"ך. ועיין בב"י בחור"מ סי' ל"ה שגם בדבר אחד דרך שטות היינו שרגיל בכך אבל בפעם אחת דרך שטות לא מיקרי שוטה והביאו הש"ך בס"ק כ"ג. ע. אפי' אם רוצים להאכיל לכלבים, והיינו אפי' מומחים שאז יש לגזור שמא יבואו לסמוך על שחיתתן בלא אחרים. כ"כ הט"ז בס"ק י"ג. פ. מברייתא בסוכה דף מ"ב וכפ' רש"י שם ברב הונא. ונקט לשון רבים "אחרים" אבל ה"ה אחד. כף החיים אות קל"ח.

הגה: קטן ששחט בינו לבין עצמו אפי' יודע לאמן ידיו שחיטתו פסולה^א אע"פ שיודע הלכות שחיטה.

ונקרא קטן לענין זה עד שנעשה בר מצוה^ב דהיינו בן י"ג שנים ויום אחד.

הגה: יש מחמירין שלא לתת קבלה למי שהוא פחות מבן י"ח שנים^ג שאז גברא בר דעת הוא וידע להזהר.

עין משפט ה. יו"ד סימן רג סעיף ג

ג. ב. הנודר כאילו בנה במה בשעת איסור במות, והמקיימו כאילו הקריב עליה קרבן^ד וטוב יותר שישאל על נדרו, וזה בשאר נדרים אבל בנדרי הקדש^ה מצוה לקיימן ואין לו לישאל מהם אלא מדוחק.

הגה: אם נשבע^ו על איזה דבר לא ישאל עליו אלא מדוחק.

צ. כ"כ בהגהות אשרי רפ"ק דחולין, והרשב"א ות"ה משום דאין נאמנות לקטן. ק. כ"כ הב"י בשם העיטור ואו"ז בשם רבינו יואל.

ר. מרדכי והגהות אלפסי החדשים, וכתב הט"ז שהמהרש"ל כתב דהכל לפום חורפיה וידיעתו של הנער, וכ"כ הש"ך. ובבית יעקב בסי' נ"ח כתב שמצא כתוב דאבל וזקן בן פ' שנים ונער קודם י"ח לא ישחטו עכ"ל. והב"ח כתב דהכל לפי מה שהוא דאם תש כוחו אפי' מבן נ' לא ישחוט, ע"ש. וכתב הב"ח דאין לשלוח עופות לשחוט ביד קטן דחיישינן שמא הוא בעצמו ישחוט, אבל הש"ך בספרו הארוך על הטור העלה להתיר. אבל לשלוח ע"י גוי או גויה לשחוט אסור. שם בב"ח, ט"ז ס"ק ט"ו. וכתב בכף החיים אות קנ"ב, דשמעו שבערי הודו שולחים ביד עבדיהם הגוים לשחוט והרבה עשו מעשה ששחטו הם בעצמם ולקחו השכר לעצמם, ע"ש. אם לא שנותן לו השוחט היהודי כתב שהוא שחט אותו או סימן אחר. ט"ז שם.

ונקרא קטן לענין זה עד שנעשה בר מצוה. כף החיים אות קנ"ה, ועיין באות קנ"ו. ש. מברייתא דר' נתן בנדריים כ"ב ע"ב, וכפי' הרא"ש והר"ן שם, וחייב משום שחוטי חוץ.

ת. ואם נדר לצדקה עיין בסי' רנ"ח.

א. כיון דכתיב בה "לא ינקה" יש מחמירין דאין לה התרה וכמו בסי' ר"ל.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com